

VUODEN 2027 TALOUSARVION JA VUOSIEN 2027 – 2029 TALOUSSUUNNITELMAN LAADINTAOHJEET

Yleistä

Kuntalain (410/2015) 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä talousarvio ja taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että

- se toteuttaa kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan
- siinä hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet
- taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen
- talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve kate-
taan.

Vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2027 – 2029 taloussuunnitelman laadinta tapahtuu pääosin samalla lailla kuin edellisinä vuosina.

Kunnallistaloudellinen yleistilanne

Yleistä kuntataloudesta

Kuntahallinnon ennustetaan pysyvän keskimäärin noin 0,3 prosenttia alijäämäisenä suhteessa BKT:hen. Talouden epätasapainoon vaikuttavat erityisesti kulutusmenojen kasvu, korkea investointitaso sekä valtionosuuksiin kohdistuvat leikkaukset. Kuntahallinnon alijäämä supistuu ennustejakson lopulla määräraikaisten valtionosuusleikkausten päättyessä.

Kuntahallinnon taloustilanne pysyy haastavana lähivuosina. Vuonna 2026 alijäämä pysyy 0,3 prosentissa, syvenee 0,4 prosenttiin vuonna 2027 ja supistuu 0,3 prosenttiin vuonna 2028.

Kuntahallinnon kulutusmenot kasvavat ennustevuosina pääasiassa hintojen nousun vuoksi, vaikka menojen määrä alenee syntyvyyden laskun ja ikäluokkien pienenemisen myötä. Erityisesti kunta-alalle sovitut palkkaratkaisut nostavat henkilöstövaltaisen sektorin työvoimakustannuksia. Palkkoro-rotukset ovat suurimmillaan lähivuosina, ja kuntien ansiotasoindeksin ennakoidaan ylittävän yleisen ansiotason kehityksen vuosina 2027-2028.

Kuntien peruspalvelujen painopiste on sivistys- ja kulttuuripalveluissa, joiden yhteenlaskettu palvelutarve on laskeva. Palvelutarpeen lasku ei kuitenkaan realisoitu menojen alenemisena samassa suhteessa, sillä palveluverkoon, henkilöstörakenteeseen ja lainsäädännöllisiin velvoitteisiin liittyvät jäykkyydet hidastavat menojen sopeuttamista. Lisäksi varhaiskasvatuksen osallistumisaste ja erityisen tuen tarve ovat kasvaneet viime vuosina. Palvelutarpeen laskua on tämän vuoksi ennusteessa hieman loivennettu.

Syntyvyyden lasku ja maan sisäinen muuttoliike lisäävät kuntien välisiä eroja. Muuttotappiokunnissa tulopohja heikkenee ja työikäinen väestö vähenee, kun taas kasvukeskuksissa lisääntyvä väestö ylläpitää voimakkaita investointitarpeita. Investoinnit pysyvät ennustejaksolla kokonaisuutena korkealla tasolla, vaikka investointinäkyvät ovat osassa kuntia laskevia. Valtaosa panostuksista kohdistuu välttämättömään perusinfrastruktuuriin, kuten rakennuksiin ja teihin, mutta tasoa pitävät yllä myös vihreän siirtymän investoinnit.

Kuntien verotulot kasvavat parantuneen suhdannetilanteen vauhdittamana. Vuonna 2026 verotulojen kasvu kiihtyy 5,5 prosenttiin kunnallisveron ja yhteisöveron vahvan kehityksen myötä. Kokonaisverotulojen kasvu tasoittuu keskipitkällä aikavälillä noin 3,6 prosenttiin.

Valtiolta saatujen tulonsiirtojen kehitys vaihtelee ennustejaksolla. Tulonsiirtoja kasvattavat kustannustenjaon tarkistus ja indeksikorotukset, mutta niitä pienentävät samanaikaisesti hallituksen peruspalveluiden valtionosuu-teen kohdennetut vähennykset. Ennustejakson lopulla määräaikaisten leikkausten päätyminen kasvattaa valtionosuuksia. Tulorahoitus ei riitä kuitenkaan kattamaan menopaineita, ja kuntahallinto pysyy noin 0,2 prosenttia alijäämäisenä suhteessa BKT:hen vuosina 2029–2030.

(Lähde: VM, taloudellinen katsaus kesä 2026)

Yleinen menokehitys

Kunta-alan uusi virka- ja työehtosopimus on astunut voimaan 1.6.2025 ja on voimassa 29.2.2028 asti. Sopimus sisältää pääosin seuraavat korotukset taloussuunnittelukaudella:

- 1.8.2026 yleiskorotus 2,27 %
- 1.10.2026 paikalliset erät 0,20 % + 0,40 % palkkasummasta
- 1.4.2027 yleiskorotus 2,00 %
- 1.4.2027 paikalliset erät 0,40 % + 0,40 % palkkasummasta
- 1.2.2028 paikallinen erä 1,00 %

Inflaatioennuste vuodelle 2026 on 2,0 %, vuodelle 2027 inflaation ennustetaan olevan 1,9 prosenttia ja vuonna 2028 2,0 prosenttia.

Myrskylän kunnan talous ja talousarvion laadinnan lähtökohdat

Myrskylän kunnan talousarvio vuodelle 2026 valmisteltiin 562 687 euroa alijäämäiseksi. Vuoden 2025 tilinpäätös muodostui 777 015 euroa alijäämäiseksi.

Myrskylän kunnan talous on ollut vuodesta 2022 lukien haasteessa, koska hyvin lyhyessä ajassa viimeisen ”vanhan kunnan” vuoden 2022 sote-kulujen kasvu aiheutti valtionosuuksien kovan leikkauksen vuodelle 2023 ja edelleen vielä kovemmin vuodelle 2024. Ns. sote-leikkuri rokottaa valtionosuuksia merkittäväällä prosentilla ellei valtionosuusjärjestelmää muuteta. Lisäksi isot investoinnit ovat nostivat poistotason vuonna 2024 äärimmäisen korkealle, josta se on lähtenyt hiljalleen laskemaan. Vuosi 2025 oli ensimmäinen, kun investointitaso oli kunnan rahoitusasemaan nähden tasapainossa.

Kunta on tehnyt toimintakulujen leikkauksia vuodesta 2024 lukien ja kokonaisuudessaan toimintakulujen kasvu on saatu pysäytettyä. Haastetta toimintakuluihin ovat aiheuttaneet ainakin suomenkielisten yläkoulukuljetusten siirtyminen kunnan maksuvastuulle sekä työllisyydenhoidon siirtyminen kuntien vastuulle. Verotulojen kehitys on ollut positiivista ja väestönlasku on ainakin väliaikaisesti pysähtynyt. Valtionosuuskehitys on ollut edelleen heikkenevää. Vuonna 2026 valtionosuuksien laskuun vaikutti nuorten ikäluokkien pienentyminen ja verotulotasauksen heikentyminen ja vuoden 2027 osalta ennusteen mukaan edelleen verotulotasauksen heikentyminen. Tämä on sinällään positiivinen asia, koska kunnan verotulot ovat kehittyneet paremmin kuin maassa keskimäärin, mutta negatiivinen valtionosuus itse peruspalveluihin aiheuttaa äärimmäisen suuren haasteen taloudelle.

Tilintarkastaja on tilintarkastuskertomuksessa vuodelta 2025 huomauttanut, että kunnalla on kertyneitä alijäämiä 0,9 miljoonaa ja kuntalain mukaisesti alijäämät tulisi kattaa vuoden 2029 loppuun mennessä. Kunnan tulisi talousarviossa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä alijäämien kattamiseksi.

Verotulot ja valtionosuudet

Verotuloarvio vuosille 2027 - 2029 on positiivinen. Veroennustekehikon perustuu osin Valtiovarainministeriön kesän Taloudellisen katsauksen ennusteisiin. Lisäksi on huomioitu verontilitykset toukokuuhun asti sekä ja tilan-
netieto kesäkuun verontilityksistä. Verohallinnon 15.6. julkaisemaa kunta-
kohtainen ennakkotietoa valmistuvista kunnallis- ja yhteisöverotuksista
2025 on myös hyödynnetty ennusteessa.

Tarkentunut tieto valmistuvasta verotuksesta vaikuttaa osaltaan myös tule-
vien vuosien kehitysarvioihin.

Yhteisöveroennuste vuosille 2027-2030 paranee hieman toukokuun varo-
vaisesta arviosta. Valtiovarainministeriön makroennuste parani keväästä,
jonka seurauksena myös veroennustekehikon arviot vastaavasti kohentuivat
hieman.

Hallitus päätti puoliväliriihessä alentaa yhteisöverokantaa kahdella prosent-
tiyksiköllä (20 % → 18 %) verovuodesta 2027 alkaen. Verokannan pienentäminen alentaa yhteisöveron tuottoa arviolta noin -830 miljoonalla eurolla, josta kuntaryhmän osuus on noin -190 miljoonaa euroa. Hallitusohjelman mukaisesti veroperusteisiin tehtävät muutosten vaikutukset kompensoidaan kunnille. Yhteisöveron muutokset kompensoidaan ryhmäosuuksia muuttamalla ja näin ollen niiden vaikutus on kuntien rahoitusaseman näkökulmas-
ta neutraali.

Kuntaliiton veroennustekehikon väkilukuennuste perustuu aikaisempiin
vuosiin ja väestönlasku on ennustettu n. 2 %:n vuosivauhdilla (1665 vuoden
2026 lopussa). Tätä ennustetta on korjattu todellisen väkiluvun (8/2026)
mukaan.

KUNNALLISVERO	2024	2025**	2026**	2027**	2028**	2029**
MAKSETTAVA VERO	3 194	3 409	3 486	3 532	3 597	3 678
Muokattu	3 194	3 409	3 486	3 603	3 714	3 819
Ero	0	0	0	70	117	141
TILITYKSET YHTEENSÄ	3 243	3 243	3 631	3 510	3 602	3 661
Muokattu	3 243	3 243	3 631	3 565	3 705	3 814
Ero	0	0	0	56	103	153
YHTEISÖVERO	2 024	2025**	2026**	2027**	2028**	2029**
MAKSETTAVA VERO	334	399	420	437	460	480
Muokattu	334	399	420	437	460	480
Ero	0	0	0	0	0	0
TILITYKSET YHTEENSÄ	355	376	410	429	453	470
Muokattu	355	376	410	429	453	470
Ero	0	0	0	0	0	0
KIINTEISTÖVERO	2 024	2025**	2026**	2027**	2028**	2029**
MAKSETTAVA VERO	568	566	566	566	566	566
Muokattu	568	566	566	566	566	566
Ero	0	0	0	0	0	0
TILITYKSET YHTEENSÄ	560	563	544	559	559	559
Muokattu	560	563	544	559	559	559
Ero	0	0	0	0	0	0
VEROT YHTEENSÄ	2 024	2025**	2026**	2027**	2028**	2029**
MAKSETTAVA VERO	4 095	4 374	4 472	4 535	4 623	4 723
Muokattu	4 095	4 374	4 472	4 605	4 740	4 864
Ero	0	0	0	70	117	141
TILITYKSET YHTEENSÄ	4 157	4 182	4 586	4 498	4 615	4 690
Muokattu	4 157	4 182	4 586	4 554	4 718	4 843
Ero	0	0	0	56	103	153

* Kuntaliiton veroennustetaulukko 6/2026

Valtionosuuksien osalta uusi arvio pohjautuu Valtiovarainministeriön ennakkolaskelmiin, joiden mukaan tämän hetken arvio valtionosuuksista on n. 0,27 milj. euroa (v. 2026 yht. n. 0,35 milj. eur).

Valtionosuuksien laskeminen ennusteessa perustuu ennen kaikkea verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksen heikkenemiseen (-119 329€). Verotuloihin perustuvan tasauksen pienentyminen johtuu verotulojen keskimääräistä paremmasta kehityksestä. Tämä ei ole sidonnaista kunnan veroprosentista, koska tasaus lasketaan koko maan keskimääräisen laskennallisen verotulon mukaan, jolloin veroprosentin korotus vaikuttaa vain siihen maan keskiarvoon omalla painoarvolla eli käytännössä olemattomasti.periaatteessa tasauksen heikentyminen on positiivinen asia, koska silloin verotulot kunnassa ovat kehittyneet paremmin kuin koko maassa keskimäärin.

Ns. sote-erän vaikutus peruspalvelujen valtionosuuteen on - 586 690 €.
Tämän vuoksi varsinainen lakisääteisiin tehtäviin perustuva valtionosuus on kunnalle negatiivinen - 163 581 euroa.

Valtionosuuslaskelmien muutoksia on havainnollistettu alla olevassa taulukossa. Lähteenä kuntaliiton valtionosuutaulukko.

	2026	2027 ennuste (6/26)
Peruspalvelujen valtionosuus ilman tasausta	- 169 319	- 163 581
Verotuloihin perustuva VOS tasaus	725 120	605 883
Peruspalvelujen VOS yhteensä	555 801	442 302
Veromenetysten korvaus	258 670	288 017
VM:n valtionosuus ja veromenetysten korvaus yht.	814 472	730 319
Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuus	- 458 840	- 458 840
Kunnan valtionosuudet yhteensä	355 632	271 479

VM:n kuntatalousohjelman painelaskelmakehikon valtionosuusennuste (VOS jäädytyksen päättyvät 2028)

	2027	2028	2029
VM VOS	514 000	864 000	1 019 000
Verokompensaatio	288 000	311 000	335 000
OKM VOS	- 459 000	- 459 000	- 459 000
YHT	343 000	716 000	894 000

Talousarvion raami

	TA26	Kehys 27	TS28	TS29
Toimintakate	- 4 688	- 4 652	- 4 652	- 4 652
Sopeutus toimintakatteeseen		- 200	- 250	- 300
Verotulot	4 673	4 554	4 718	4 843
Valtionosuudet	367	271	271	271
Rahoitustuotot	72	72	72	72
Vuosikate	424	448	662	837
Poistot	- 987	- 946	- 860	- 835
Tulos	- 563	- 498	- 198	2

Verotulot arvioidaan Kuntaliiton viimeisimmän verotuloennusteen perusteella.

Valtionosuudet arvioidaan Kuntaliiton ennakkollisten valtionosuuslaskemien mukaisina. Valtakunnallisten valtionosuuslaskelmien muuttuessa myös kunnan valtionosuuksien määrää päivitetään.

Rahoituskulut arvioidaan syksyn 2026 ennusteen mukaisesti.

Toimintakatteeseen tavoitellaan 200 000 säästöä vuodelle 2027 ja 300 000 säästöä vuoteen 2029 mennessä.

Investointien katto on 100 000 €/vuosi koko kunnan osalta sisältäen vesi-huoltolaitoksen. Investoinnit jaksotetaan tarvittaessa.

Tekninen ohje toimialoille talousarviosta

Toimintamenojen arviointi

Toimintamenojen arviointiin vaikuttavat palkat ja muut henkilöstömenot sekä yleinen hintatason kehitys.

Henkilöstökulut on laskettu kunta-alan sopimuksen mukaiset korotukset. Henkilöstömenoja arvioitaessa on harkittava määräaikaisen henkilöstön tarpeellisuus ja sijaismäärärahojen taso.

Sosiaalivakuutusmaksut: Kuntaliiton arvion mukaan vuoden 2027 keskimääräinen palkkaperusteinen eläkemaksu on Kevan jäsenyhteisöillä 17,10 % palkoista ja valtion eläkejärjestelmässä 17,23 % palkoista.

Sairasvakuutusmaksuun arvioidaan pientä lasku, mutta työttömyysvakuutusmaksu olisi nousemassa. Yhteensä työnantajan maksut nousisivat n. 0,45 prosenttiyksikköä. Arvioitu Kevan tasausmaksu on samalla tasolla kuin vuonna 2026. Kuntien sosiaalivakuutusmaksut vahvistetaan vuoden loppuun mennessä.

Accuna ohjelma laskee palkkaperusteisen eläkemaksun ja muiden sivukulujen %-osuudet automaattisesti, joten näitä ei tarvitse syöttää ohjelmaan. Edellä mainitut palkankorotukset ja lomarahat lasketaan myös automaattisesti.

Vuoden 2027 henkilöstömenojen laskeminen tehdään seuraavasti: Henkilöstö siirretään vuoden 2027 talousarvioon automaattisesti elokuun 2026 tietojen perusteella. Elokuun 2026 jälkeen tapahtuneet muutokset tai tiedossa olevat muutokset tai uudet henkilöt on muutettava/lisättävä henkilöstöloMAKEELLA manuaalisesti. Näille henkilöille täytetään tiedossa oleva kuukausipalkka. Järjestelmä laskee sivukulut automaattisesti. Toimialat lisäävät myös tilapäisen (esim. sairauslomasijaiset) henkilöstön palkkamenot omaan talousarvioehdotukseensa Accuna-ohjelmaan.

Luottamushenkilöiden palkkiot on lisättävä erikseen tilille 4002 luottamus-
henkilöiden kokouspalkkiot.

Mikäli henkilön palkka jakautuu useammalle kustannuspaikalle, ohjelmaan
syötetään prosenttiosuus, millä palkka jakautuu.

Yleinen hintojen nousu. Vuoden 2027 inflaatioksi on arvioitu n. 1,9 %. Ylei-
sestä hintojen noususta huolimatta toimintamenot on pyrittävä pitämään
vuoden 2026 talousarvion tasolla. **Kaikista ei-välttämättömistä hankin-
noista tulee pidättäytyä.**

Toimintatuottojen arviointi

Kunnan toimintatulot riippuvat varsin pitkälle erillislainsäädännön mää-
räyksistä. Talousarvion laadinnan yhteydessä toimialojen on arvioitava
mahdollisuudet korottaa taksoja ja maksuja. **Maksut ja taksat on muutet-
tava vastaamaan vähintäänkin kustannustasoa.**

Investoinnit

Investoinnit syötetään Accunassa erillisellä lomakkeella. Poistolaskennan
oikeellisuuden vuoksi on syytä muistaa täyttää poistoluokka sekä poistojen
alkamisaika (investoinnin aktivointi) oikein.

**Korkean poistotason, kustannusten nousun ja kasvaneiden rahoitusku-
lujen vuoksi tulevien vuosien investointien tarpeellisuutta tulee harkita
tarkkaan.**

Poistolaskenta käyttöomaisuudesta, mikäli investointitaso pysyy matalana
(50 000 – 100 000 € vuodessa)

	2027	2028	2029	2030
Poistot	945 000	860 000	835 000	825 000

Organisaatiorakenne ja talousarvion sitovuus

Talousarvion sitovuustaso valtuustoon nähden on tulosaluetaso ja lautakuntaan nähden tulosityksikkötaso. Määrärahoissa sitova taso on bruttotulot ja -menot. Vesilaitoksen osalta sitova taso on nettotulos.

Menosiirtokirjaukset

Kustannuslaskennallisiin eriin kuuluvat mm. kiinteistökustannukset, vesi, jätevesi, kopiointi, ICT ja ne toimistotarvikkeet, joita toimialueet eivät tilaa itse suoraan. Toimialueiden pitää arvioida oma käyttö talousarvioon. Kustannukset jaetaan toteutuneen käytön mukaisesti prosentuaalisesti toimialueille vuonna 2027.

Tekniset palvelut ilmoittaa muille toimialueille talousarvioon varattavat määrärahamäärät kiinteistökustannuksista. Tekniset palvelut merkitsee tulo-tilille 31403 Sis. palveluiden tulot muilta toimialueilta laskuttamansa kiinteistömenot Accuna-ohjelmassa. Ohjelma päivittää automaattisesti ko. menot toimialueiden kustannuspaikoille tilille 43403 Sis. palveluiden kulut. Toimialat eivät vie sisäisiä ostoja siis enää toiseen kertaan Accuna-ohjelmaan.

Määräraha saatavien poistaminen tileistä

Niiden toimieliten, jotka laskuttavat ulkopuolisia, on varattava määräraha talousarvioon kohtaan 4940 Muut kulut. Kyseessä on määräraha myynneistä syntyvien mahdollisten luottotappioiden varalta. Toimielimet ovat vastuussa omista saamisistaan.

Talousarviolomakkeiden täyttäminen

Jokaisen toimielimen on toimitettava yhteenvetolomake tulosalueittain lautakuntakäsittelyyn. Lomake on Word-muodossa, jossa on valmiina Excel-laskentataulukko talousarvioeuroja varten. Lomake sijaitsee Johtoryhmän Teams-kansiossa.

Lisäksi on toimialueille oma lomake tulosityksikkötasoa varten. Toimialat käyttävät tätä lomaketta käyttösuunnitelmiansa pohjana omissa lautakunnissaan. Myös tässä lomakkeessa on yhteenlaskulomake, johon merkitään tulosityksiköitten loppusumma tulosalueittain.

Lisäksi investoinneille on olemassa oma lomake.

Vuoden 2027 talousarvion tekstiosassa on henkilöstömäärien, hankkeiden, toiminnassa tapahtuvien olennaisten muutosten ja tunnuslukujen otsikot, joiden alle kerrotaan lyhyesti talousarvion sisältöä selkiyttäviä asioita.

Aikaisempien vuosien luvut (TP25, TA26) on syötetty lomakkeille valmiiksi.

Kuntastrategia

Talousarvion laadinnassa noudatetaan kuntastrategiaa vuoteen 2036. Strategialomake lautakuntien talousarviokäsittelyä varten on Johtoryhmän Teams-kansiossa.

Tavoitteiden ei tule olla lakisääteisen päivittäisen normaalin toiminnan tehtäviä. Strategiatavoitteiden tulee olla sellaisia, että niiden toteutumista on mahdollista mitata. Tavoitteiden määrässä on huomioitava niiden realistinen toteutettavuus talousarviovuoden aikana.

Taloussuunnitteluohjelma Accuna

Käyttötalouden budjetointi sekä omaisuuden hankintojen ja investointien budjetoiminen tehdään Accuna-ohjelmassa.

Talousarvio budjetoidaan kustannuspaikka- ja tilitasolla.

Erityisesti on huomattava, että 6 000 euron arvoiset tai sitä suuremmat irtaimen käyttöomaisuuden ostot on budjetoitava investointien puolelle. Samoin on meneteltävä, mikäli hankittava irtain omaisuus muodostaa kokonaisuuden, jonka arvo on 6 000 euroa tai enemmän.

Tarkastuslautakunnan arviointikertomus

Hallintokuntien on otettava huomioon talousarvion laadinnassa tarkastuslautakunnan tarkastuskertomuksessaan esille nostamat asiat.

Lautakuntien ja toimialojen on käsiteltävä arviointikertomus ja annettava arviointikertomuksessa omaa toimintaansa koskevista esitetyistä havainnoista, selvityspyynnöistä ja suosituksista vastine kunnanhallitukselle viimeistään lokakuun loppuun mennessä ja edelleen kunnanvaltuustolle viimeistään marraskuun loppuun mennessä.

Alustava aikataulu

2.10.2026 mennessä luvut syötetty Accunaan

23.10.2026 mennessä lautakuntien talousarviokäsittelyt

2.11.2026 kunnanhallitus/ensimmäinen talousarviokäsittely

23.11.2026 kunnanhallitus/toinen talousarviokäsittely

7.12.2026 valtuusto/talousarvion hyväksyminen

Lisätietoja

Lisätietoja talousarvioon yleisesti liittyen saa hallintojohtaja Matti Latva-Pirilältä.

MYRSKYLÄN KUNNANHALLITUS

Esa Ukkola
kunnanjohtaja

Matti Latva-Pirilä
hallintojohtaja